

კანონი გრანტების შესახებ: 2025 წლის შეზღუდვები და 2026 წლის ცვლილებები

საქართველოში უცხოური გრანტების დამტკიცების რეჟიმის, 2026 წლის მარტში მისი კრიმინალიზაციისა და სამოქალაქო საზოგადოების მარეგულირებელ უფრო ფართო სისტემაში მისი ადგილის შეფასება.

ძირითადი გზავნილები

— 2023 წლიდან პარტია „ქართული ოცნება“ აყალიბებს მრავალშრიან სამართლებრივ სისტემას: კანონს უცხოური გავლენის შესახებ, FARA-ს მსგავს რეგისტრაციის აქტს და კანონს გრანტების შესახებ, რომელიც ახლა უცხოური დაფინანსების უნებართვოდ მიღებისთვის სისხლისსამართლებრივ სასჯელს, **ექვს წლამდე თავისუფლების აღკვეთას** ითვალისწინებს.

— 2026 წლის მარტის ცვლილებებმა გააფართოვა „გრანტის“ განმარტება და მასში მოაქცია პრაქტიკულად ნებისმიერი უცხოური მხარდაჭერა, რომელსაც შეუძლია „გავლენა მოახდინოს“ მთავრობაზე, ინსტიტუტებსა თუ საზოგადოებაზე, ხოლო გრანტის უნებართვოდ მიღება **პირველად აქცია სისხლის სამართლის დანაშაულად**.

— ცვლილებები ეხმიანება კონკრეტულ სამართლებრივ საფრთხეებს, რომლებიც 2025 წელს რეალობად იქცა: არასამთავრობო ორგანიზაციების საბანკო ანგარიშების დაყადაღებას საბოტაჟთან დაკავშირებული თეორიების საფუძველზე, კონკრეტული ორგანიზაციების წინააღმდეგ სისხლის სამართლის გამოძიებების დაწყებასა და ეროვნული უსაფრთხოების წინააღმდეგ მიმართულ ბრალდებებს, რომლებიც **შვიდი წლიდან უვადო თავისუფლების აღკვეთამდე სასჯელს ითვალისწინებს**.

— გრანტების მართვის სახელმწიფო სააგენტომ, რომელიც უცხოური მხარდაჭერის სახელმწიფოს მიერ დაფინანსებულ „ალტერნატივად“ შეიქმნა, თავის პირველ კონკურსში **366 განმცხადებლიდან მხოლოდ 17 დააფინანსა**, ხოლო ცალკე კონკურსის ფარგლებში საერთოდ არ გასცა დაფინანსება — რაც ჩანაცვლების ნაცვლად ზემოქმედების ბერკეტის არსებობაზე მიუთითებს.

— არსებული შემთხვევები აჩენს კითხვებს კანონით დადგენილი გადაწყვეტილების მიღების ვადებისა და წერილობითი შეტყობინების მოთხოვნების დაცვასთან დაკავშირებით, მათ შორის №278 დადგენილებით გათვალისწინებული სპეციალური პროცედურის ფარგლებში.

1. შესავალი

კანონი გრანტების შესახებ არ წარმოადგენს დამოუკიდებელ რეგულაციას. იგი 2023 წლიდან ჩამოყალიბებული მრავალშრიანი საკანონმდებლო ჩარჩოს ნაწილია, რომელიც ასევე მოიცავს კანონს უცხოური გავლენის გამჭვირვალობის შესახებ (2024), უცხოეთის აგენტების რეგისტრაციის აქტს (2025) და ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა და სისხლის სამართლის კოდექსებში შეტანილ თანმდევ ცვლილებებს¹ ერთობლიობაში, ეს ზომები მნიშვნელოვნად აფართოებს დამოუკიდებელი ორგანიზაციების, მედიებისა და ფიზიკური პირების რეგისტრაციის, დაფინანსებისა და საქმიანობის სახელმწიფო რეგულირებას და აჩენს კითხვებს სამართლებრივი განსაზღვრულობისა და „კანონის ხარისხის“ მოთხოვნებთან დაკავშირებით.

ეს ზომები ქმნის ურთიერთგამამდიერებელი რეგულირებისა და აღსრულების მექანიზმებს. ორგანიზაციებს შეიძლება დაეკისროთ რეგისტრაციისა და ინფორმაციის გამჟღავნების მოთხოვნები, უცხოურ დაფინანსებაზე წვდომის შეზღუდვები, მოთხოვნების შეუსრულებლობისთვის ადმინისტრაციული ან სისხლისსამართლებრივი სანქციები და, გარკვეულ გარემოებებში, მათ მიმართ შეიძლება დაიწყოს სისხლისსამართლებრივი გამოძიება ეროვნული უსაფრთხოების შესახებ დებულებების საფუძველზე, მათ შორის ისეთი დანაშაულებისთვის, როგორიცაა „საბოტაჟი“, „უცხო ქვეყნისათვის, უცხოეთის ორგანიზაციისათვის ან უცხოეთის კონტროლს დაქვემდებარებული ორგანიზაციისათვის მტრულ საქმიანობაში დახმარება“, „სახელმწიფო ღალატი“ და ახლახან შემოღებული დანაშაული — „ექსტრემიზმი საქართველოს კონსტიტუციური წყობილების წინააღმდეგ“. ზოგიერთი ამ დანაშაულისთვის გათვალისწინებული სასჯელი შვიდი წლიდან უვადო თავისუფლების აღკვეთამდე მერყეობს.

„სისტემა უკვე მოქმედებს ... დაპატიმრებების არარსებობა თავშეკავებად არ უნდა იქნეს აღქმული.“

ეს სამოქმედო ჩარჩო უკვე აღარ არის მხოლოდ სამომავლო გამოყენებაზე გათვლილი. 2025 წლიდან პროკურატურამ, საბოტაჟთან დაკავშირებულ ბრალდებებზე დაფუძნებული გამოძიებების ფარგლებში, ადამიანის უფლებათა დამცველი ორგანიზაციების ანგარიშები დააყადაღა და დაიწყო სისხლისსამართლებრივი გამოძიებები, რომლებშიც კონკრეტულად დასახელებული სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციები და მათი წარმომადგენლები ფიგურირებენ.² ამავდროულად, საკანონმდებლო ჩარჩომ გააფართოვა იმ გარემოებათა წრე, როდესაც უცხოურმა დაფინანსებამ და მასთან დაკავშირებულმა საქმიანობამ შეიძლება გამოიწვიოს ადმინისტრაციული ან სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობა.

¹JamNews, “იურისტის კომენტარი: რა კანონები მიიღო ოცნებამ 2024-2026 წლებში ეტაპობრივად, სამოქალაქო საზოგადოების გასანადგურებლად”, 05 მარტი 2026, ხელმისაწვდომია ბმულზე: <https://jam-news.net/ge/ocnebis-represiuli-kanonebi-2/>

²საქართველოს პროკურატურა, 2025 წლის 17 მარტის (სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციების ჯგუფების, მათ შორის Human Rights House Foundation-ის, წინააღმდეგ სისხლისსამართლებრივი გამოძიების დაწყების შესახებ) და 2025 წლის 29 აპრილის (საბანკო ანგარიშების დაყადაღების / საცხოვრებელი სახლებისა და პირადი ჩხრეკების დაწყების შესახებ) განცხადებები, ხელმისაწვდომია ბმულზე: <https://pog.gov.ge/news/saqartvelos-prokuraturis-gantskhadeba-4736> და <https://pog.gov.ge/news/saqartvelos-prokuraturis-gantskhadeba-4770>

DRI-ის შეფასებით, ეს მოვლენები მნიშვნელოვნად ზღუდავს დამოუკიდებელი სამოქალაქო საზოგადოებისთვის ხელმისაწვდომ სამართლებრივ და ფინანსურ სივრცეს და კონკრეტულ სამართლებრივ რისკებს უქმნის ამ სფეროში მოქმედ ორგანიზაციებსა და ფიზიკურ პირებს. საქართველოში სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციების დაკავებებსა თუ დახურვას არ მიუღია ისეთი მასშტაბი, როგორც შეინიშნება ევრაზიის რეგიონის ზოგიერთ უფრო კონსოლიდირებულ ავტორიტარულ სისტემაში, მათ შორის რუსეთში, ბელარუსსა და აზერბაიჯანში. ეს განსხვავება კვლავ მნიშვნელოვანია. ამავდროულად, ასეთი მასშტაბის აღსრულების არარსებობა არ ამცირებს არც უკვე შექმნილი სამართლებრივი უფლებამოსილებების და არც უკვე განხორციელებული აღსრულების ღონისძიებების მნიშვნელობას.³

სახელმწიფოს მიერ მართული ალტერნატივა

ამავე პერიოდში შეიქმნა სახელმწიფოს მიერ მართული იმ დაფინანსების წყაროების ალტერნატივა, რომლებსაც კანონი გრანტების შესახებ ზღუდავს.⁴ 2025 წლის 20 თებერვალს პარლამენტმა მიიღო საკანონმდებლო ცვლილებები, რომლებითაც შეიქმნა ახალი სახელმწიფო საგრანტო მექანიზმის სამართლებრივი საფუძველი სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციებისთვის პირდაპირი სახელმწიფო დაფინანსების მისაწოდებლად.⁵ ის პირდაპირ იყო წარმოდგენილი უცხოური მხარდაჭერის ალტერნატივად და დაკავშირებული იყო

³2025 წლის დეკემბერში, BBC Eye-ის გამოძიების — “When Water Burns – The Fight for Georgia” — გამოქვეყნების შემდეგ, საქართველოს ხელისუფლებამ ადგილობრივი ექსპერტები, მოწმეები, ადამიანის უფლებათა დამცველები და ჟურნალისტები გამოითხოვაზე დაიბარა „უცხოეთის ორგანიზაციისათვის მტრულ საქმიანობაში დახმარების“ სავარაუდო ფაქტზე მიმდინარე გამოძიებასთან დაკავშირებით — დანაშაულზე, რომელიც გათვალისწინებულია სისხლის სამართლის კოდექსის 319-ე მუხლით. საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურმა გამოძიება მას შემდეგ დაიწყო, რაც დოკუმენტურ ფილმში გამოითქვა ვარაუდი, რომ 2024 წლის დეკემბერში საქართველოში საპროტესტო აქციების დაშლისას სახელმწიფომ აკრძალული ქიმიური ნივთიერება — CN გაზი (“Camite”) — გამოიყენა. მხოლოდ ხუთი დღის განმავლობაში ჩატარებული მოკვლევის შემდეგ, რომლის შედეგადაც სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურმა დაადგინა, რომ ქიმიური ნივთიერებები გამოყენებული არ ყოფილა, სამსახურმა სამსახურებრივი უფლებამოსილების ბოროტად გამოყენების ფაქტზე (სისხლის სამართლის კოდექსის 333-ე მუხლი) გამოძიება შეწყვიტა, ხოლო სისხლის სამართლის კოდექსის 319-ე მუხლით მიმდინარე გამოძიება კვლავ ღიად დატოვა. იხ.: Amnesty International, “Georgia: Government’s alleged use of toxic chemicals against protestors calls for international investigation and complete embargo on all policing equipment”, 5 დეკემბერი 2025, ხელმისაწვდომია ბმულზე: <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2025/12/georgia-governments-alleged-use-of-toxic-chemicals-against-protestors-calls-for-international-investigation-and-complete-embargo-on-all-policing-equipment/>; სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახური, “ბრიფინგი სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურში”, 06 დეკემბერი 2025, ხელმისაწვდომია ბმულზე: <https://ssg.gov.ge/news/1060/brifingi-saxelmtsifo-usaftrxoebis-samsaxurshi> 2026 წლის 17 მარტს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურმა ყოფილი სახალხო დამცველი და ადამიანის უფლებათა დამცველი უჩა ნანუაშვილი დაიბარა ეუთო-ს მოსკოვის მექანიზმის სპეციალურ მომხსენებელთან მისი კომუნიკაციის გამო, რამდენიმე დღის შემდეგ, რაც მან, თავისი მანდატის ფარგლებში, საქართველოში ადამიანის უფლებათა მდგომარეობის გაუარესების შესახებ კრიტიკული ანგარიში გამოაქვეყნა. იხ.: Civil.ge, “ყოფილი სახალხო დამცველი სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურში მოსკოვის მექანიზმის ექსპერტთან „ჯომუნუკაციის“ საკითხზე დაიბარეს”, 17 მარტი 2026, ხელმისაწვდომია ბმულზე: <https://civil.ge/ka/archives/725567>

⁴ საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, „საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – სახელმწიფო გრანტის მართვის სააგენტოს თავმჯდომარის ბრძანება №1 სახელმწიფო გრანტის გაცემისა და მონიტორინგის წესის დამტკიცების შესახებ“, ხელმისაწვდომია ბმულზე: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/6575474>

⁵ 2025 წლის 20 თებერვალს პარლამენტმა მიიღო საკანონმდებლო ცვლილებები, რომლებმაც ახალი სახელმწიფო საგრანტო მექანიზმის შექმნა შესაძლებელი გახადა. თავად სააგენტო ოფიციალურად 2025 წლის 15 აპრილს შეიქმნა მთავრობის №119 დადგენილებით, ხელმისაწვდომია ბმულზე: <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/6475416>

„ეროვნულ პრიორიტეტებთან“ შესაბამისი საქმიანობასთან.⁶ გრანტების მართვის სახელმწიფო სააგენტო ოფიციალურად შეიქმნა 2025 წლის 15 აპრილის მთავრობის №119 დადგენილებით.

მის გარშემო არსებული სამართლებრივი არქიტექტურის, პოლიტიკური გარემოსა და ქვეყანაში ადამიანის უფლებათა დაცვის მდგომარეობის გათვალისწინებით, სააგენტოს ფუნქციები აჩენს კითხვებს მისი მიუკერძოებლობის შესახებ: იმ პირობებში, როდესაც დამოუკიდებელ უცხოურ დაფინანსებაზე წვდომა თანდათან უფრო რთული და სახიფათო ხდება, სახელმწიფო გრანტები ერთ-ერთ იმ მცირერიცხოვან არხად იქცევა, რომლებიც კვლავ ხელმისაწვდომია, რაც მთავრობას მზარდ ბერკეტს აძლევს იმის განსაზღვრისთვის, თუ რომელ ორგანიზაციებს შეუძლიათ საქმიანობა და რა პირობებით.

სააგენტოს დღემდე არსებული პრაქტიკაც ამ ასიმეტრიას ასახავს. მის პირველ საერთო ეროვნულ კონკურსზე, რომელიც 2025 წლის ივლისში გამოცხადდა, 366 განაცხადი შევიდა, თუმცა დაფინანსება მხოლოდ 17 ორგანიზაციამ მიიღო,⁷ ხოლო 2025 წლის ნოემბრისთვის გამოყოფილი თანხის საერთო მოცულობა დაახლოებით 1.66 მილიონ ლარს შეადგენდა.⁸ ცალკე, ინსტიტუციური განვითარების საგრანტო კონკურსი 2025 წლის სექტემბერში გამოცხადდა, თუმცა მის ფარგლებში საერთოდ არ გაცემულა დაფინანსება და ამის შესახებ დეტალური საჯარო დასაბუთებაც არ ყოფილა წარმოდგენილი.⁹

366 → 17 მიღებული და დაფინანსებული საგრანტო განაცხადები — გრანტების მართვის სახელმწიფო სააგენტოს პირველი კონკურსი, 2025 წლის ივლისი	96% გამოკითხული სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციები, რომლებიც მწვავე ფინანსურ სირთულეებზე მოუთითებენ (2025 წლის დასასრული)	6 წლამდე თავისუფლების აღკვეთა უცხოური გრანტის უნებართვოდ მიღებისთვის	7 წლიდან უვადო თავისუფლების აღკვეთამდე სასჯელის ფარგლები ეროვნული უსაფრთხოების წინააღმდეგ მიმართული „საბოტაჟის“ დანაშაულებისთვის
--	---	---	---

ასეთი პირობებით, ადმინისტრირებული სახელმწიფო დაფინანსება ხელშემწყობი საგრანტო გარემოს შემცვლელი არ არის, იგი სწორედ ასეთი გარემოს ჩანაცვლებას წარმოადგენს. სახელმწიფოს შეხედულებისამებრ ხელმისაწვდომი და ყოველგვარი განმარტების გარეშე გასაუქმებელი დაფინანსება სწორედ იმგვარ დამოკიდებულებას ქმნის, რომლის ჩამოყალიბებაზეც, როგორც სჩანს, არსებული სამართლებრივი ჩარჩოა მიმართული.

და ბოლოს, ირაკლი კობახიძის მიერ 2026 წლის 17 სექტემბერს დაანონსებული ბოლო გადაწყვეტილება გრანტების მართვის სააგენტოს გაუქმების შესახებ, რომელიც,

⁶ საქართველოს კანონის პროექტის „გრანტების შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“ განმარტებითი ბარათი, ხელმისაწვდომია: <https://info.parliament.ge/file/1/BillReviewContent/378918>

⁷ რადიო თავისუფლება, „მთავრობის ფავორიტები - ვის და რისთვის ერგო სახელმწიფო გრანტები?“, 18 ნოემბერი 2025, ხელმისაწვდომია: <https://www.radiotavisupleba.ge/a/33594784.html>

⁸ ევროპის საბჭო, ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის პრევენციისა და აღკვეთის შესახებ კონვენციის (სტამბოლის კონვენცია) მხარეთა კომიტეტი, საქართველოს პასუხი 2022 წლის 6 დეკემბერს მხარეთა კომიტეტის მიერ მიღებული რეკომენდაციების შესრულების შესახებ ანგარიშგების ფორმაზე, IC-CP/Inf(2025)15, მიღებულია 2025 წლის 1 დეკემბერს, გამოქვეყნებულია 2025 წლის 12 დეკემბერს, გვ. 28, ხელმისაწვდომია: <https://rm.coe.int/reply-by-georgia-to-the-reporting-form/488029c755>

⁹ BM.ge, „რატომ ჩავარდა მთავრობის მიერ გამოცხადებული €700 000-იანი საგრანტო კონკურსი? - საზოგადოებრივი ორგანიზაციები განმარტებენ ითხოვნ“, 26 ივნისი 2026,

ხელმისაწვდომია: <https://bm.ge/news/ratom-chavarda-mtavrobis-mier-gamotskhadebuli-gel700-000-iani-sagranto-konkursi-sazogadoebrivi-organizatsiebi-ganmartebas-itkhoven>

ოფიციალურად, სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციების მხარდასაჭერად იყო შექმნილი, კიდევ უფრო აჩენს კითხვებს მისი შექმნის საფუძვლებთან დაკავშირებით.¹⁰ ეს გადაწყვეტილება აძლიერებს შემფოთებას, რომ სააგენტო არასოდეს ყოფილა გამიზნული სამოქალაქო საზოგადოების მხარდაჭერის დამოუკიდებელ მექანიზმად და, ამის ნაცვლად, სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციების სექტორზე კონტროლის ინსტრუმენტს წარმოადგენდა. მისი გაუქმება ასევე წარმოაჩენს უფრო ფუნდამენტურ წინააღმდეგობას: სახელმწიფო კონტროლი თავისი არსით რთულად თავსებადია არასამთავრობო სექტორის დამოუკიდებელ ხასიათთან.

2. კანონი გრანტების შესახებ

ამ ნაწილში წარმოდგენილი ანალიზი ზემოთ აღწერილი კონტექსტის გათვალისწინებით უნდა იქნეს წაკითხული: ეს არის კანონი, რომელიც იზოლირებულად კი არ მოქმედებს, არამედ წარმოადგენს იმ სამართლებრივი სისტემის ფინანსური აღსრულების მექანიზმს, რომელიც უკვე ვრცელდება ორგანიზაციების რეგისტრაციაზე, საქმიანობაზე, სიტყვისა და შეკრების თავისუფლების შეზღუდვებსა და ეროვნული უსაფრთხოების საფუძველზე ინიცირებულ სისხლისსამართლებრივ დევნაზე.¹¹

2025 წლის 20 თებერვლიდან 2026 წლის ივნისამდე პერიოდში კანონში გრანტების შესახებ ცვლილებები რვაჯერ შევიდა, რომელთაგან ყველაზე მნიშვნელოვანი ცვლილებები 2025 წლის აპრილსა და 2026 წლის მარტ-აპრილში იქნა მიღებული.

თარიღი	საკანონმდებლო ცვლილება
7 აპრილი 2025	„ქართული ოცნება“ „სახელმწიფო სუვერენიტეტის უზრუნველყოფის“ დასახელებული საფუძვლით იწყებს კანონში გრანტების შესახებ პირველი არსებითი ცვლილებების ინიცირებას და ითხოვს მათ დაჩქარებული წესით საპარლამენტო განხილვას.

¹⁰ Publika, „კობახიძე: გრანტების მართვის სააგენტო მილევად რეჟიმშია და წლის ბოლომდე დაიხურება“, 17 სექტემბერი 2026, ხელმისაწვდომია ბმულზე: <https://publika.ge/kobakhidze-grantebis-martvis-saagento-milevad-redjimshia-da-wlis-bolomde-daikhureba/>

¹¹ საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, საქართველოს კანონი „გრანტების შესახებ“, №331, მიღებული 1996 წლის 28 ივნისს, პარლამენტის უწყებანი, №19–20, 30 ივლისი 1996, ხელმისაწვდომია ბმულზე: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/31510?publication=39>

თარიღი	საკანონმდებლო ცვლილება
16 აპრილი 2025	პარლამენტი იღებს ცვლილებებს. პირველად, უცხოელ დონორებს მოეთხოვებათ, საქართველოში მიმღებისთვის ნებისმიერი გრანტის გაცემამდე საქართველოს მთავრობისგან ან მის მიერ განსაზღვრული ორგანოსგან წინასწარი „თანხმობა“ (ნებართვა) მიიღონ. უნებართვოდ გაცემული გრანტების მიმღებებს ეკისრებათ ადმინისტრაციული ჯარიმა გრანტის ორმაგი ოდენობით. ცვლილებები ძალაში შედის გამოქვეყნებისთანავე. აღსრულებაზე პასუხისმგებელია ანტიკორუფციული ბიურო. ¹² ამ ეტაპზე სანქციები მხოლოდ ადმინისტრაციული ხასიათისაა და სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობა არ დგება.
12 ივნისი 2025	წინასწარი თანხმობის მოთხოვნა ვრცელდება ტექნიკურ დახმარებასა და ცოდნის გაზიარებასთან დაკავშირებულ შეთანხმებებზეც და არა მხოლოდ პირდაპირ ფინანსურ გრანტებზე — რითაც 2025 წლის აპრილის ჩარჩოში არსებული თავდაპირველი ხარვეზი ივსება.
28 იანვარი 2026	„ქართული ოცნება“ პარლამენტში წარადგენს ახალ საკანონმდებლო პაკეტს, რომელიც ითვალისწინებს კოორდინირებულ ცვლილებებს „გრანტების შესახებ“ კანონში, სისხლის სამართლის კოდექსში, ადმინისტრაციულ საპროცესო კოდექსში, ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსში, „მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანებების შესახებ“ ორგანულ კანონში და კანონში „სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის შესახებ“.
16 თებერვალი 2026	იურიდიულ საკითხთა კომიტეტი საკანონმდებლო პაკეტს მეორე მოსმენით მხარს უჭერს. „გრანტის“ განმარტება ფართოდება და მოიცავს ტექნიკური დახმარების სანაცვლოდ გაცემულ ფულად სახსრებს ან ნატურით განხორციელებულ შენატანებს, როდესაც სახელმწიფო მიიჩნევს, რომ ისინი საქართველოს საშინაო ან საგარეო პოლიტიკაზე გავლენის მოხდენას ემსახურებიან.

¹² 2025 წლის 17 ნოემბერს პარლამენტის თავმჯდომარე შალვა პაპუაშვილმა ანტიკორუფციული ბიუროს გაუქმებისა და მისი ფუნქციების სახელმწიფო აუდიტის სამსახურისთვის გადაცემის შესახებ განაცხადა. ფუნქციების გადაცემა შემდგომში გათვალისწინებული იქნა 2025 წლის დეკემბერში მიღებული საკანონმდებლო ცვლილებებით, რომელთა თანახმად, გრანტების შესახებ კანონთან და უცხოეთის აგენტების რეგისტრაციის აქტთან დაკავშირებული შესაბამისი ფუნქციები 2026 წლის 2 მარტიდან სახელმწიფო აუდიტის სამსახურს გადაეცა. 2026 წლის მარტის საკანონმდებლო პაკეტით დამატებით შეიცვალა ორგანული კანონი სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის შესახებ, მათ შორის მისი მე-6 მუხლის პირველი პუნქტი, სამსახურის მიერ გრანტების კანონიერებისა და პოლიტიკური ფინანსების მონიტორინგთან დაკავშირებულ ფუნქციებთან მიმართებით. იხ.: Civil Georgia, „ანტიკორუფციული ბიურო 2026 წელს გაუქმდება და მის ფუნქციებს აუდიტის სამსახური შეასრულებს“, 17 ნოემბერი 2025; Georgia Today, „Georgia to abolish Anti-Corruption Bureau in 2026“, 17 ნოემბერი 2025; OC Media, „Georgia confirms dissolution of Anti-Corruption Bureau“, 17 ნოემბერი 2025; საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, „სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში შეტანილი შესაბამისი ცვლილებები.

თარიღი	საკანონმდებლო ცვლილება
2 მარტი 2026	როგორც „გრანტების შესახებ“ კანონის, ისე უცხოეთის აგენტების რეგისტრაციის აქტის აღსრულების უფლებამოსილება ანტიკორუფციული ბიუროდან სახელმწიფო აუდიტის სამსახურს გადაეცემა, რითაც სექტორის ფინანსური და პოლიტიკური ზედამხედველობა ერთ სტრუქტურაში კონსოლიდირდება.
4 მარტი 2026	პარლამენტი საკანონმდებლო პაკეტს სრულად იღებს; პრეზიდენტი მას იმავე დღეს ხელს აწერს, რის შემდეგაც იგი ქვეყნდება და დაუყოვნებლივ შედის ძალაში.
15 აპრილი 2026	პარლამენტი იღებს დამატებით ცვლილებებს „გრანტების შესახებ“ კანონში (კანონი №1508), რომლებითაც ადგენს გამონაკლისებს 2026 წლის მარტში ჩამოყალიბებულ ჩარჩოში. ცვლილებების თანახმად, „გრანტის“ გაფართოებული განმარტებიდან გამოირიცხება აკრედიტებული დიპლომატიური და საკონსულო წარმომადგენლობები და საერთაშორისო ორგანიზაციების წარმომადგენლობები, ხოლო ფინანსური და საკრედიტო ინსტიტუტების მიერ გაცემული გრანტები, ასევე საქართველოს წითელი ჯვრის საზოგადოებისათვის ან მის მიერ გაცემული გრანტები, თავისუფლდება მთავრობის წინასწარი თანხმობის მოთხოვნისგან.
25 ივნისი 2026	პარლამენტი იღებს დამატებით ცვლილებებს „გრანტების შესახებ“ კანონში (კანონი №1827), რომლებითაც იცვლება გრანტების რეგულირების ჩარჩოს მოქმედების სფეროსა და ფუნქციონირებასთან დაკავშირებული რამდენიმე დებულება.

როგორ ცვლის ეს შესწორებები სამოქალაქო საზოგადოების საქმიანობის გარემოს?

- **„გრანტის“ მნიშვნელობა ხელახლა განისაზღვრა და გაფართოვდა.** უცხოური ფულადი ან ნატურით გაწეული მხარდაჭერა ახლა გრანტად ითვლება, როდესაც იგი გამოიყენება ან შეიძლება გამოყენებულ იქნეს მთავრობაზე, სახელმწიფო ინსტიტუტებზე ან საზოგადოების რომელიმე სეგმენტზე გავლენის მოსახდენად საშინაო ან საგარეო პოლიტიკის საკითხებთან დაკავშირებით. განმარტება ასევე პირდაპირ მოიცავს ტექნიკურ დახმარებას, ექსპერტულ ცოდნას, მომსახურებასა და უსასყიდლოდ გაწეულ მხარდაჭერას და, ცალკე, მოიცავს უცხოური იურიდიული პირის მიერ საქართველოში რეგისტრირებული საკუთარი ფილიალის ან წარმომადგენლობისთვის გადარიცხულ სახსრებსაც (ჩვეულებრივი ბიზნეს/სამეწარმეო გადარიცხვების გამონაკლისით).
- **კრიმინალიზაცია.** საჭირო თანხმობის გარეშე შესაბამისი უცხოური დაფინანსების მიღება ან გამოყენება ფიზიკური პირებისა და სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციებისთვის სისხლის სამართლის დანაშაულად იქცევა: სასჯელის სახით გათვალისწინებულია ჯარიმა, 300–500 საათით საზოგადოებისთვის სასარგებლო შრომა ან ექვს წლამდე თავისუფლების აღკვეთა, რაც ანაცვლებს მხოლოდ ადმინისტრაციულ ჯარიმას, რომელიც 2025 წლის აპრილიდან მოქმედებდა. ადგილობრივი ფილიალების მეშვეობით მოქმედ

უცხოურ სუბიექტებზე კვლავ ვრცელდება ცალკე ადმინისტრაციული ჯარიმა, რომელიც გრანტის ორმაგ ოდენობას შეადგენს. კომერციული იურიდიული პირის მიერ მის ძირითად საქმიანობასთან დაუკავშირებელი „პოლიტიკური საქმიანობის“ (რომელიც ფართოდ და ბუნდოვნად არის განსაზღვრული) საჯაროდ განხორციელება ისჯება ჯარიმით, 120–200 საათით საზოგადოებისთვის სასარგებლო შრომით ან სამ წლამდე თავისუფლების აღკვეთით (განმეორებითი დანაშაულის შემთხვევაში — ოთხ წლამდე თავისუფლების აღკვეთით); იურიდიული პირების მიმართ გათვალისწინებულია ჯარიმა ან ლიკვიდაცია ჯარიმასთან ერთად.

- **ფულის გათეთრებისთვის პასუხისმგებლობის დამძიმება.** პოლიტიკურ საქმიანობასთან დაკავშირებული დანაშაულებისთვის ახლა გათვალისწინებულია 9-დან 12 წლამდე თავისუფლების აღკვეთა, რაც სტანდარტულ სასჯელის ფარგლებთან შედარებით გაზრდილია.
- **უკუძალით მოქმედება.** საკანონმდებლო პაკეტი მოიცავს დებულებებს, რომლებიც ეხება ცვლილებების ძალაში შესვლამდე უკვე მიღებულ დაფინანსებასაც და არა მხოლოდ შემდგომში გაცემულ გრანტებს.

ეს ცვლილებები აღმასრულებელ ხელისუფლებას ანიჭებს უშუალო მაკონტროლებლის როლს იმ რესურსებზე წვდომის განსაზღვრისას, რომლებზეც დამოუკიდებელი ორგანიზაციების საქმიანობაა დამოკიდებული, ხოლო კანონში გამოყენებული ძირითადი ცნებების ფართო შინაარსი ამ კონტროლის ფარგლებს უფრო აფართოებს. ვინაიდან კანონი შეიძლება გავრცელდეს ნებისმიერ უცხოურ მხარდაჭერაზე, რომელსაც შეუძლია გავლენა მოახდინოს „საზოგადოების ნებისმიერ სეგმენტზე“ საშინაო ან საგარეო პოლიტიკის საკითხებთან დაკავშირებით, იგი პოტენციურად მოიცავს არა მხოლოდ პოლიტიკური დაფინანსების ჩვეულებრივ გაგებას, არამედ ადვოკატირებას, საზოგადოების ცნობიერების ამაღლების კამპანიებს, პოლიტიკის ანალიზს, თემების მოზილიზებასა და საზოგადოებრივი კონტროლის საქმიანობასაც — ანუ ადამიანის უფლებებისა და კარგი მმართველობის მონიტორინგზე მომუშავე ორგანიზაციების უმეტესობის ყოველდღიური საქმიანობის ძირითად ნაწილს.

ამით შექმნილი გაურკვევლობა თავისთავად დამოუკიდებელ ზიანს იწვევს: დონორებმა, რომლებიც აწყდებიან ბუნდოვან თანხმობის პროცედურასა და ყოველგვარი დასაბუთების გარეშე უარის მიღების რისკს, შესაძლოა წინასწარვე შეწყვიტონ ან სხვა მიმართულებით გადაამისამართონ დაფინანსება, ნაცვლად იმისა, რომ საქართველოში მოქმედი პარტნიორი სამართლებრივი რისკის წინაშე დააყენონ. შესაბამისად, კანონის შემაკავებელი ეფექტი მხოლოდ იმ განაცხადებით არ შემოიფარგლება, რომლებზეც რეალურად ითქვა უარი. მცირე და რეგიონულ ორგანიზაციებს, რომლებსაც, როგორც წესი, ყველაზე შეზღუდული ფინანსური რესურსები და ალტერნატიული დაფინანსების ყველაზე ნაკლები წყარო აქვთ, ყველაზე ნაკლებად შეუძლიათ გაუმკლავდნენ როგორც ოფიციალურ უარს, ისე დონორების ამგვარ წინასწარ გასვლას. და ვინაიდან გრანტის უნებართვოდ მიღება ახლა სისხლის სამართლის დანაშაულია და არა მხოლოდ ორგანიზაციის მიერ მოთხოვნების შესრულებასთან დაკავშირებული საკითხი, სამართლებრივი რისკი თავად ორგანიზაციის ფარგლებს სცდება და ვრცელდება მასში მომუშავე პირებზეც - თანამშრომლებზე, ხელშეკრულებით მოწვეულ ექსპერტებსა და პარტნიორ ორგანიზაციებზე, რის შედეგადაც ის, რაც ადრე ინსტიტუციურ ჯარიმას წარმოადგენდა, კონკრეტული პირებისთვის პირად სისხლისსამართლებრივ რისკად იქცევა.

არსებული მონაცემები მიუთითებს, რომ ეს შედეგები უკვე რეალურად იჩენს თავს. 2025 წლის ბოლოს სოციალური სამართლიანობის ცენტრის მიერ ჩატარებულმა კვლევამ, რომელმაც

სამოქალაქო საზოგადოების 100 ორგანიზაცია მოიცვა, აჩვენა, რომ 96 პროცენტი მწვავე ფინანსურ სირთულეებს განიცდიდა, ხოლო 94 პროცენტს საქმიანობის შემცირება მოუწია; ზოგიერთმა ორგანიზაციამ კი საქმიანობა მთლიანად შეწყვიტა. Human Rights Watch-მა ასევე აღნიშნა, რომ 2024 წელს მოქმედი 114 სათემო ორგანიზაციიდან 2025 წელს საქმიანობას მხოლოდ 37 აგრძელებდა და რომ 2026 წლის შეზღუდვებით გამოწვეული თანამშრომელთა რაოდენობისა და რესურსების მნიშვნელოვანი შემცირების შემდეგ საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაცია იძულებული გახდა, უფასო იურიდიული დახმარების პროგრამა შეეჩერებინა.¹³

მთავრობის მონაცემებით, 2025 წლის აპრილიდან 2026 წლის ივნისამდე პერიოდში მან გრანტის დამტკიცების შესახებ 222 განაცხადი მიიღო, რომელთაგან 177 (60 მილიონ ლარზე მეტი ღირებულების) დამტკიცდა, 10-ზე უარი ითქვა, ხოლო 35 განხილვის პროცესში დარჩა; ამასთან, ცალკეულ უარებთან დაკავშირებით დეტალური დასაბუთება არ ყოფილა წარმოდგენილი.¹⁴ გავრცელებული ინფორმაციით, უარყოფილ განაცხადებს შორის იყო გაერთიანებული სამეფოს საელჩოს მიერ დაფინანსებული პროექტი, რომელიც 2025 წლის მუნიციპალური არჩევნების მონიტორინგში ოთხ ქართულ ორგანიზაციას უჭერდა მხარს,¹⁵ რაც აჩვენებს, რომ თანხმობის მექანიზმი ისევე შეიძლება გავრცელდეს არჩევნების მონიტორინგისა და დემოკრატიული ზედამხედველობის საქმიანობაზე, როგორც სამოქალაქო საზოგადოების საქმიანობის ნებისმიერ სხვა კატეგორიაზე.¹⁶

საქართველოს მთავრობის დადგენილება უცხოური გრანტების დამტკიცების შესახებ

2025 წლის 7 ივლისს საქართველოს მთავრობამ მიიღო №250 დადგენილება, რომლითაც დამტკიცდა უცხოელი გრანტის გამცემის (დონორის) მიერ გრანტის გაცემის საქართველოს მთავრობასთან შეთანხმების წესი და პირობები.¹⁷ დადგენილებაში არსებითი ცვლილებები შევიდა 2026 წლის 18 ივნისს საქართველოს მთავრობის №278 დადგენილებით, რომლითაც №250 დადგენილებით განსაზღვრული წესი ახალი რედაქციით ჩამოყალიბდა.¹⁸

№278 დადგენილება მნიშვნელოვნად აფართოებს უცხოური გრანტების დამტკიცების რეჟიმის მოქმედების ფარგლებს. სხვა ცვლილებებთან ერთად, იგი ამ პროცედურით გათვალისწინებული გრანტების განმარტებას ავრცელებს უცხოური დაფინანსებისა და დახმარების დამატებით ფორმებზე, მათ შორის გარკვეულ სახსრებზე, რომლებიც გამოიყენება ან შეიძლება გამოიყენებულ იქნეს ისეთი საქმიანობისთვის, რომელიც მიზნად ისახავს

¹³Human Rights Watch, “Georgia: New Laws Devastate Independent Civic Groups”, 9 ივლისი 2026, ხელმისაწვდომია ბმულზე <https://www.hrw.org/news/2026/07/09/georgia-new-laws-devastate-independent-civic-groups>

¹⁴ იქვე.

¹⁵UK Government / FCDO, “Georgian municipal elections support”, 4 აპრილი 2025, ხელმისაწვდომია ბმულზე <https://www.gov.uk/international-development-funding/georgian-municipal-elections-support>

¹⁶ Civil.ge, „ახალი კანონის „გაურკვევლობის“ მოტივით, ბრიტანეთის საელჩომ დაგეგმილი გრანტები გააუქმა“, 11 ივნისი 2026, ხელმისაწვდომია ბმულზე <https://civil.ge/ka/archives/686378>

¹⁷საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, საქართველოს მთავრობის დადგენილება „უცხოური გრანტის გამცემის (დონორის) მიერ გრანტის გაცემის საქართველოს მთავრობასთან შეთანხმების წესისა და პირობების დამტკიცების შესახებ“, №250, მიღებული 2025 წლის 7 ივლისს, ვებგვერდი, 8 ივლისი 2025, ხელმისაწვდომია ბმულზე: <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/6563350?publication=0>

¹⁸ საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, საქართველოს მთავრობის დადგენილება „უცხოური გრანტის გამცემის (დონორის) მიერ გრანტის გაცემის საქართველოს მთავრობასთან შეთანხმების წესისა და პირობების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2025 წლის 7 ივლისის №250 დადგენილებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე“, №278, მიღებული 2026 წლის 18 ივნისს, ვებგვერდი, 18 ივნისი 2026, ხელმისაწვდომია. ბმულზე: <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/6899509?publication=0>

საქართველოს საშინაო ან საგარეო პოლიტიკის ჩამოყალიბებასთან, განხორციელებასთან ან შეცვლასთან დაკავშირებით საქართველოს ხელისუფლებაზე, სახელმწიფო ინსტიტუტებზე ან საზოგადოების რომელიმე ნაწილზე გავლენის მოხდენას; გარკვეულ უცხოურ პოლიტიკურ ან საზოგადოებრივ ინტერესებთან დაკავშირებულ დაფინანსებაზე; ტექნიკურ დახმარებაზე, ექსპერტიზასა და მომსახურებაზე; აგრეთვე უცხოური იურიდიული პირების მიერ საქართველოში რეგისტრირებული მათი წარმომადგენლობების, ფილიალების ან დანაყოფებისთვის განხორციელებულ გარკვეულ გადარიცხვებზე. დადგენილება ასევე განსაზღვრავს გამოინაკლისებს გრანტებისა და დონორების კონკრეტული კატეგორიებისთვის.¹⁹

მე-10-11 მუხლებით დადგენილი ზოგადი პროცედურის თანახმად, საქართველოს მთავრობის ადმინისტრაცია აფასებს შემოთავაზებული გრანტის მიზანს, ოდენობასა და დაგეგმილ გამოყენებას, აგრეთვე მის შესაბამისობას სამთავრობო პროგრამასთან, მთავრობის ძირითად სტრატეგიულ დოკუმენტებთან და საქართველოს სახელმწიფო ინტერესებთან. ადმინისტრაციას ასევე შეუძლია დონორს დამატებითი დოკუმენტაციის წარდგენა მოსთხოვოს. შინაარსობრივი განხილვის შემდეგ, მთავრობის გადაწყვეტილების პროექტი ინიცირდება ელექტრონული მთავრობის სისტემის მეშვეობით. თუ შესაბამისი სამინისტროებისა და სახელმწიფო მინისტრების აპარატებისგან საჭირო დადებითი პოზიციები არ იქნა მიღებული, გრანტის გაცემაზე თანხმობა უარყოფილად ითვლება. მე-10 მუხლის პირველი პუნქტით განსაზღვრულ ვადაში გადაწყვეტილების მიუღებლობაც ასევე უარად ითვლება და ორივე შემთხვევაში დონორს გადაწყვეტილების შესახებ წერილობით უნდა ეცნობოს.²⁰

თუმცა, ეს ზოგადი დამტკიცების პროცედურა არ ვრცელდება საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებთან დაკავშირებულ ყველა უცხოურად დაფინანსებულ საქმიანობაზე. №278 დადგენილებით შეცვლილი პროცედურის მე-5 მუხლის მე-2 პუნქტი პირდაპირ ადგენს, რომ „სახელმწიფო სტრატეგია ოკუპირებული ტერიტორიების მიმართ – ჩართულობა თანამშრომლობის გზით“ და „ჩართულობის სტრატეგიის სამოქმედო გეგმის“ ფარგლებში განსახორციელებელ საქმიანობასთან დაკავშირებით თანხმობა გაიცემა „საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე საქმიანობის წარმართვის წესების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2010 წლის 15 ოქტომბრის №320 დადგენილების შესაბამისად.²¹ შესაბამისად, როდესაც უცხოურად დაფინანსებული პროექტი ამ ჩარჩოს ფარგლებში ექცევა, შესაბამისი დამტკიცების პროცედურა და ვადები უნდა განისაზღვროს №320 დადგენილების

¹⁹ №278 დადგენილება, მუხლები 2–5. მე-5 მუხლის პირველი პუნქტი განსაზღვრავს კატეგორიებს, რომლებზეც მთავრობის თანხმობის უფლებამოსილება არ ვრცელდება, მათ შორის განსაზღვრულ საერთაშორისო პროგრამებს, საერთაშორისო და ორმხრივ საფინანსო-საკრედიტო ინსტიტუტებს, წითელი ჯვრის საერთაშორისო კომიტეტსა და საქართველოს წითელი ჯვრის საზოგადოებას.

²⁰ №278 დადგენილება, მუხლები 10–11. მე-11 მუხლის მე-3 პუნქტის თანახმად, ელექტრონული მთავრობის პროგრამაში გადაწყვეტილების მიღების პროცედურის ფარგლებში საკმარისი რაოდენობის დადებითი პოზიციების მიუღებლობა უარს ნიშნავს; მე-11 მუხლის მე-4 პუნქტის თანახმად, მე-10 მუხლის პირველი პუნქტით განსაზღვრულ ვადაში გადაწყვეტილების მიუღებლობა ასევე უარს ნიშნავს; ხოლო მე-11 მუხლის მე-5 პუნქტი ორივე შემთხვევაში დონორისთვის წერილობითი შეტყობინების გაგზავნას მოითხოვს.

²¹ №278 დადგენილება, მუხლი 5(2): „სახელმწიფო სტრატეგია ოკუპირებული ტერიტორიების მიმართ – ჩართულობა თანამშრომლობის გზით“ და „ჩართულობის სტრატეგიის სამოქმედო გეგმის“ ფარგლებში განსახორციელებელ საქმიანობასთან დაკავშირებით თანხმობა გაიცემა „საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე საქმიანობის წარმართვის წესების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2010 წლის 15 ოქტომბრის №320 დადგენილების შესაბამისად.

საფუძველზე და არა №250/278 დადგენილებით გათვალისწინებული გრანტების დამტკიცების ზოგადი მექანიზმის შესაბამისად.

№320 დადგენილება ოკუპირებულ ტერიტორიებზე საქმიანობასთან დაკავშირებული პროექტებისთვის განსხვავებულ პროცედურას ადგენს. პროექტის განმახორციელებელმა პარტნიორმა რეინტეგრაციის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატს უნდა წარუდგინოს დადგენილი ფორმის შეტყობინება, პროექტის აღწერა და შესაბამისი სარეგისტრაციო ინფორმაცია; პროექტის აღწერა ასევე შეიძლება დონორთან ერთად იქნეს წარდგენილი.²² №320 დადგენილების მე-4 მუხლის მე-2 პუნქტის თანახმად, **საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატს რეინტეგრაციის საკითხებში წარდგენილ პროექტზე შენიშვნების წარსადგენად 21 სამუშაო დღე აქვს.** თუ შენიშვნები არ გამოითქვა, პროექტის განხორციელებაზე თანხმობა ფორმდება **რეინტეგრაციის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის ბრძანებით.** მე-4 მუხლის მე-3 პუნქტი დამატებით ადგენს, რომ თუ პროექტის განმცხადებელი აღნიშნული 21-სამუშაოდღიანი ვადის განმავლობაში წერილობით შენიშვნებს არ მიიღებს, **პროექტის განხორციელებაზე თანხმობა გაცემულად ითვლება.**²³

თუ წარდგენილი პროექტი წესების მოთხოვნებს არ შეესაბამება, სახელმწიფო მინისტრის აპარატს შეუძლია დაინტერესებულ პირს ხარვეზის აღმოსაფხვრელად განუსაზღვროს არაუმეტეს 10 სამუშაო დღის ვადა, რომლის განმავლობაშიც საქმის წარმოება შეჩერებულია. თუ პროექტის სირთულიდან გამომდინარე დამატებითი ინფორმაციის მიღებაა საჭირო, ეს ვადა შეიძლება კიდევ 10 სამუშაო დღით გაგრძელდეს, თუმცა ვადის გაგრძელების შესახებ დაინტერესებულ პირს წერილობით უნდა ეცნობოს.²⁴ თუ სახელმწიფო მინისტრის აპარატი პროექტთან დაკავშირებით შენიშვნებს გამოთქვამს, წესები საკითხის გადაწყვეტის მიზნით დონორ ორგანიზაციასთან კონსულტაციის გამართვას ითვალისწინებს. პროექტის განხორციელების ნებართვაზე უარი შეიძლება სასამართლოში გასაჩივრდეს.²⁵

მთლიანობაში, „გრანტების შესახებ“ კანონი უფრო ფართო საკანონმდებლო და აღსრულების სისტემის ნაწილია, რომელიც დღეისთვის საქართველოში დამოუკიდებელი სამოქალაქო საზოგადოების დაფინანსებისა და საქმიანობის პირობებს არამხოლოდ მნიშვნელოვნად ზღუდავს, არამედ ამ ჩარხის განვითარება მნიშვნელოვნად ამცირებს ორგანიზაციების დამოუკიდებლად მოქმედებისთვის ხელმისაწვდომ სამართლებრივ და ფინანსურ სივრცეს.²⁶

²² საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, საქართველოს მთავრობის დადგენილება „საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე საქმიანობის წარმართვის წესების დამტკიცების შესახებ“, №320, მიღებული 2010 წლის 15 ოქტომბერს, სსმ, №137, 25 ოქტომბერი 2010, მუხლი 4(1)(ბ)–(გ), ხელმისაწვდომია ბმულზე: <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/1057456?publication=0>

²³ იქვე, მუხლი 4(2)–(3). მე-4 მუხლის მე-2 პუნქტი შენიშვნების წარდგენისთვის 21 სამუშაო დღის ვადას ადგენს. მე-4 მუხლის მე-3 პუნქტის თანახმად, თუ განმცხადებელი ამ ვადაში წერილობით შენიშვნებს არ მიიღებს, პროექტის განხორციელებაზე თანხმობა გაცემულად ითვლება.

²⁴ იქვე, მუხლი 4(4)–(5). ხარვეზების აღმოსაფხვრელად განსაზღვრული ვადა არ უნდა აღემატებოდეს 10 სამუშაო დღეს და ამ პერიოდში საქმის წარმოება შეჩერებულია. თუ პროექტის სირთულიდან გამომდინარე დამატებითი ინფორმაციის მიღებაა საჭირო, ვადა შეიძლება 10 სამუშაო დღით გაგრძელდეს, რის შესახებაც დაინტერესებულ პირს წერილობით უნდა ეცნობოს.

²⁵ იქვე, მუხლი 4(7)–(8).

²⁶ 2026 წლის 30 სექტემბერს კონრად ადენაუერის ფონდმა (KAS) თბილისში თავისი ოფისი დახურა. KAS-ის განცხადებით, „თბილისში ჩვენი ოფისის დახურვა საქართველოს მთავრობის მიერ შექმნილი პოლიტიკური და სამართლებრივი ჩარხი პირობების პირდაპირი შედეგია, რომელთა პირობებშიც KAS-ს აღარ შეუძლია ადგილზე სრულად შეასრულოს თავისი ძირითადი მანდატი, როგორც პოლიტიკურმა ფონდმა.“ კონრად ადენაუერის ფონდი (Konrad-Adenauer-Stiftung, KAS), „Die Konrad-Adenauer-Stiftung schließt ihr Auslandsbüro in Tiflis“ [„კონრად ადენაუერის ფონდი თბილისში თავის ოფისს ხურავს“], 1 ოქტომბერი 2026, ოფიციალური განცხადება

